

PITE
ÄLV

Mörrums Kronolaxfiske

Till

Lowri Evans
Director General
European Union
DG Mare

Laxfisket i Bottenvikens älvar samt Mörrumsån

Tålmodet hos fiskerättsägarna och fisketurismföretagen längs vildlaxälvarna håller på att ta slut. Uppgången av lax i älvarna tar inte fart trots Salmon Action Plan och ett stort ansvarstagande från älvdalarna då det gäller fiskevårdinsatser och begränsningar i fisket inom sötvattenområdet. Vi finner det djupt orättvist att vildlaxälvarna fortfarande betraktas som smoltproducenter till fisket i havet och vid kusten. Den näringsverksamhet som bedrivs inom besöksnäringen i älvdalarna jämförs inte med yrkesfisket i havet och vid kusten.

Representanter för fiskerättsägare, fiskevårdsföreningar och företag inom fisketurismnäringen har beslutat att agera gemensamt i den så viktiga frågan om förvaltningen av laxen som resurs.

Torne älv, Kalix älv, Råne älv, Pite älv, Byske älv, Käge älv och Mörrumsån är samtliga representerade. Vi kommer i detta dokument att presentera varje älvs specifika situation. Vi ska belysa vilket arbete föreningarna gjort och gör för att möjliggöra ett ökat laxbestånd. Hur ser fångsterna ut idag? Vilken potential finns det i ett turistfiske? Hur många är engagerade i detta arbete? Hur ser sportfisket ut idag?

Fiskevårdsföreningarna och organisationerna i dessa älvar har tillsammans lagt ner ett oräkneligt antal ideella timmar för att hjälpa till att säkra laxens fortlevnad och samtidigt bidra till ett ökande laxbestånd.

I reda pengar så har minst närmare 140 miljoner kronor satsats på älvarna. Sammanlagt är det cirka 2200 kilometer laxförande älvar som berörs.

Älv	Torne älv	Kalix älv	Råne älv	Pite älv	Byske älv	Kägeälv	Mörrumsån
Summa pengar till fiskevård under de senaste 10 åren i miljoner (SEK)	20,0+	12,0	6,4	20,0	18,3	7,7	55,0
Älvsträcka med utförda fiskevårdsinsatser inkl. biflöden (km)	1000	460	210	380	90	70	40
Antal fiskerättsägare	2000+	Ca 950	Ca. 500	Ca. 900	357	517	9
Antal spöfångade laxar 2010 (st)	Ca. 2870	Ca. 510	Ca. 30	Ca. 20	362	4	126

Satsningarna som har gjorts i form av återställning efter flottledrensningar, iordningställande av lekbottnar, bygge av laxtrappor, utsättning av fisk, bevakning och utbildning av tillsyningsmän samt smolträkning har pågått mer än ett decennium. Även inlösen av en del fasta fisken är gjort. Dessa satsningar borde ha inneburit fler laxar till våra älvar.

Verkligheten är inte sådan. Laxen skördas innan den når sin hemälv. Enligt

PITE
ÄLV

Mörrums Kronolaxfiske

Internationella Havsforskningsrådet (ICES) fångades år 2009 ca. 389 000 laxar. Av dessa kan mellan 60-80 % ha varit vildlax. Vi från fiskevårdsföreningarna, sportfisket och turistfiskeentreprenörerna tvingas konstatera trista fakta. Laxen stoppas på vägen hem.

Av vilken anledning ska vi fortsätta med vårt ideella arbete? Varför ska vi ta ansvaret för laxens fortlevnad? Har inte yrkes- och husbehovsfisket några skyldigheter?

Vi upplever att kontrollen av dagens regelverk är eftersatt, både i havet och vid kusten. Icke fungerande fiskekontroll leder till bl.a. nuvarande situation, där yrkesfiske i vissa områden rapporterar fångst av havsöring när det i själva verket är lax man fångat. Det sker som metod för att kringgå kvoter för lax. Hur mycket lax fångas i havet och vid kusten utanför våra älvar? Ingen vet.

Tyvärr tvingas vi konstatera att läget idag är oerhört allvarligt. Det är så illa att vi befarar att bestånd kan kollapsa. Vi ser en stadig nedåtgående trend när det gäller antalet laxar som vandrar upp i älvarna. Laxåterkomsterna har minskat i samtliga av våra älvar under 2010. I merparten av våra viktiga älvar återkom minst 44 % färre laxar än år 2009.

Vidare beräknar Internationella havsforskningsrådet att smoltutvandring från våra älvar kommer att minska med ca 10% under de kommande två åren. Samtidigt har post smolt överlevnaden minskat till 25% av 1990 talets nivåer. Det kommer att innebära färre laxar ut till havet. Som i sin tur innebär ännu färre som lyckas ta sig tillbaka till älvarna. Sportfiskets redan mediokra fångster minskar då också. Turistfisket efter lax blir i princip omöjligt att vidareutveckla. Det är en bransch med en god utvecklingspotential. Inte minst för glesbygden skulle detta innebära välkomna arbetstillfällen. Det är ju bara att jämföra med våra konkurrenter i Norge, Ryssland, Skottland, Island och Kanada i det fallet. Vi har ett lysande undantag när det gäller turistfisket och det är Mörrumsån. Här blir problembilden annorlunda. Bristen på fisk riskerar att förstöra en väldigt framgångsrik turistfiskeverksamhet. Det är utomordentligt allvarligt.

Nuvarande laxförvaltning utgår från ett traditionellt perspektiv där älvarna betraktas som smoltproducerande enheter och där fångstuttag sker i hav och kustfas. Detta medför ett felaktigt fiske på blandade bestånd där svaga stammar inte kan återhämta sig och även i "starka" älvar blir antalet uppvandrande laxar för lågt för att tillåta utveckling av fisketurism. Om inte vi fiskerättsägare, besöksnäringseentreprenörer och medborgare som äger och förvaltar resursen känner ett värde i vildlaxbestånden kommer en ny långsiktig förvaltningsplan inte att fungera.

Vi föreslår därför att följande åtgärder ska ingå i en ny långsiktig förvaltningsplan för Östersjölax:

- Ett mål måste antas av ett minsta antal återvandrande vuxenlax för varje vildlaxälv.
- Smoltproduktionst målet måste vara 100 % av beräknad maxproduktion.
- Utökade insatser för att finansiera återställningsarbete i laxälvarna.
- Forskning och praktiska försök att lösa problemet med postsmolt dödlighet.
- All odlad och utsatt lax och öring skall fettfenklippas.
- Utföra en noggrann genomgång av bifångsterna i det ökade foderfisket. Hur mycket uppväxande laxsmolt försvinner här?

Vi måste få en laxfiskeförvaltning som medför att en mycket större andel av laxen tillåts vandra upp i älvarna.

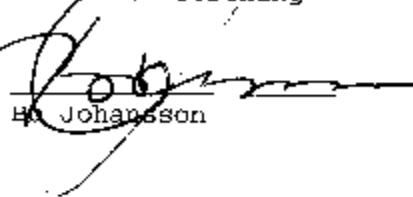
Om inte detta sker finns inget förtroende kvar längs älvdalarna, för laxförvaltningen.

För

Kalix Älv
Ekonomisk förening

Stig Eriksson

Pite Älv
Ekonomisk förening

Hå Johansson

Degerselsbygdens
Samf. förening Råne älv

Johnny Hallman

Byskeälvens FVO
Västerbotternsdelan

Ulf Andersson

Kågeälvens nedre FVO

Thomas Johansson

Mörrums Kronolaxfiske

Percy Assarson

Bilagor:
Underlag från respektive älv, område.

Kalix älv

Fiskevård: Dryga 12 miljoner kronor.

Inlösen: Fiskeriverket arrenderar ett område i Kalix älvs mynningsområde. Kostnaden är 75 000 kronor per år.

Fiskerättsägare: Ca 950.

Kommuner: Kalix, Överkalix, Gällivare och Kiruna

Smoltproduktion enligt WGBAST :

Vandring trappa Jockfall	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Lax (st)	8479	4607	3891	6561	3163	6489	6838	6173	3482	
Smolt WGBAST	506000	377000	431000	562000	637000	682000	691000	695000	665000	654000

Uppvandringen i trappan är konkreta siffror från fiskräknaren.

Smoltproduktionssiffrorna är beräkningar från WGBAST-rapporten 2010.

Enligt WGBAST beräkningarna ligger Kalixälvens maxproduktion (100%) på 812000 smolt.

Kalix älv ekonomisk förening

Ordförande

Stig Eriksson

Råne älv

Råne älv är landets största laxförande skogsälv med sina 21 mil.

Fiskevård: Från 1999 och framåt har fiskevårdande åtgärder genomförts. Återställning efter flottningsepoken har gjorts både i Råne älv och i ett flertal biflöden. Även stödutsättning av fisk är gjord. Kostnaderna uppgår hittills till 6,4 miljoner.

Fiskerättsägare: Exempelvis Degerselsbygdens samfällighetsförening som består av 156 skiften med 217 delägare.

Kommuner: Luleå, Boden och Gällivare.

Smoltproduktion enligt WGBAST :

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Smoltprod WGBAST	23000	17000	18000	24000	27000	30000	34000	34000	33000	30000

Enligt WGBAST beräkningarna ligger Råneälvens maxproduktion (100%) på 29 000 smolt.

Förväntad smoltproduktion ligger enligt myndighetssiffror redan idag över 100%. Hur är detta möjligt?

Uppvandring: Det finns ingen fiskräknare men fisket och gjorda observationer pekar på en markant nedgång av antalet laxar 2010 jämfört med 2009.

Fångststatistik: 2010 har rapporterats cirka 25-30 fångade laxar. 1/3 av dessa är återutsatta. En markant minskning från 2009 då det under svåra förhållanden, lite vatten och varmt, fångades mer än dubbelt så många laxar.

Pite älv

Fiskevård: Mellan 2002 och 2010 har 20 000 000 kr satsats på miljöåterställning (biotopvård) av Piteälven med biflöden. Till detta ska läggas ett stort antal oavlönade ideella timmar.

Inlösen: I Piteälvens mynningsområde, på Piteå kommuns vatten vid Jävreholmen och Stenskar, är 13 st fällplatser inlösta. Fisket på dessa platser har upphört.

Fiskerättsägare: ca. 900 personer fördelat på 54 skifteslag på en älvsträcka på 9,5 km.

Kommunerna längs älvdalen stöttar en utveckling av fisketurismärningen och är medlemmar i Pite älv ekonomisk förening.

Kommunerna finns också med i arbetet med miljöåterställning.

Smoltproduktion enligt WGBAST :

Vandring fisktrappa Sikfors	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Lax (st)	1414	1461	1691	1012	544	518	723	1048	550	
Smoltprod. WGBAST		12000	14000	14000	18000	22000	23000	22000	21000	21000

Uppvandringen i trappan är konkreta siffror från fiskräkaren.

Smoltproduktionssiffrorna är beräkningar från WGBAST-rapporten 2010.

Enligt WGBAST beräkningarna ligger Piteälvens maxproduktion (100%) på 22000 smolt.

Allt vi skulle ha upp emot 100% smoltproduktion med oavstående uppvandring är ju inte rimligt.

Se särskilt 2006 och 2007. Ökning av smoltproduktion trots minskande uppvandring.

Kontaktperson Pite älv ekonomisk förening

Jan Isaksson

Ordförande

Bo Johansson

Byske älv

Byskeälvens fiskevårdsområde Västerbottensdelen

Fiskevård: Anläggande av fisktrappa inklusive bro gångväg och observatorie:
ca 13 000 000 kr

Vetenskaplig uppföljning av fiskväg: ca 2 800 000 kr

Biologisk återställning i Byskeälven: ca 1 500 000 kr

Biologisk återställning i biflöden till Byskeälven: ca 1 000 000 kr

Totalt cirka **18,3 miljoner** kronor.

Inlösen: 550 000 kr, 2007-2010 Byske och Kägeälvens egna pengar, plus rädda laxenfonden startad till förmån för projektet i tidningen "Allt om Flugfiske" Pengar till fonden kommer från Sportfiskarna, SPOFA och privata insättningar från sportfiskare.

Plus 40 000 kr som betalades i början av 2000 talet av Byskeälvens FVO som betalning av redskap till en lokal yrkesfiskare. Totalsumma under 2000 talet blir 590 000 kr.

Kommun: Skellefteå

Fiskerättsägare: På Västerbottensdelen finns 299 fastigheter och 357 fiskerättsägare.

Kortintäkter: 700 000 kronor år 2009.

Kontaktperson: Ulf Andersson, se kontaktuppgifter ovan, styrelsen se bifogat dokument.

Fångststatistik: 362 laxar

Se vår hemsida www.byskealven.se läs under fliken "Årsskrift", där finns statistik över fångster och kortförsäljning.

Byskeälvens fiskevårdsområde Västerbottensdelen

Telefon: 073-044 80 61

Ulf Andersson

byske.ulf@telia.com

Backgatan 6

930 47 Byske

Kåge älv

Kågeälven som ligger ca 1 mil norr om Skellefteå är Västerbottens minsta skogsälv. Den är ca 7 mil lång, rinner från Stavaträsket ner genom Kågedalen för att slutligen mynna ut i Kågefjärden vid Kåge.

Kågeälvens nedre FvO

Fiskevård: 6 milj kr 1987-2004 för återetablering av lax i älven. Statliga medel.

1,7 milj kr 2005-2010 återetablering av öring i älven. finansierat av FvO med en egen odlingsanläggning.

Totalt är 7,7 miljoner kronor satsade.

Restaureringsplanering är gjord för Kågeälven men ännu ej genomförd.

Inlösen: 550 000 kr, 2007-2010. Byske och Kågeälvens egna pengar, Rädda laxenfonden startad till förmån för projektet i tidningen Allt om flugfiske. Pengar från en auktion som hölls på Årets Vildmarks- och Flugfiskemässa i Stockholm där vi auktionerade ut fiskeresor och redskap som olika redskaps-tillverkare och researrangörer skänkt till oss. Pengar från Sportfiskarna , SPOFA mm.

Kommuner: Skellefteå

Fiskerättsägare: 517 st i Kågeälvens nedre FvO

Kortintäkter: 40 000 kr/år

Kontaktperson: Thomas Johansson, sekreterare och anställd av Kågeälvens nedre FvO. Bifogar övriga styrelsen.

Fångststatistik: 2009 Lax 25, öring 104. Se www.kagealven.com för mer information.

Mörrumsån

Fakta Mörrumsån

Mörrumsån sträcker sig från landskapet Småland ner till Blekinge och mynnar ut vid Elleholm väster om Karlshamn. Källflödet finns i trakten av Lindshammar på gränsen mellan Jönköpings och Kronobergs län.

Mörrumsån är 186 km lång och har ett årsmedelflöde på ca 25 m³/s.

Fakta Sveaskog

Är Sveriges ledande skogsföretag. Vi säljer timmer, massaved och biobränsle. Vi gör också markaffärer och arbetar med jakt, fiske och andra naturupplevelser. I allt vi gör värnar vi en hållbar utveckling. Skogen är kärnan för oss och därför driver vi utvecklingen av dess värden. Vi driver idag Mörrums Kronolaxfiske, som är en berömd sportfiskeanläggning vid Mörrumsån.

Vi omsätter drygt 6 miljarder kronor och är ca 720 anställda. Läs mer på www.sveaskog.se

Fakta Mörrums Kronolaxfiske

Laxfisket i Mörrumsån är mycket gammalt och omnämns redan år 1231 i Waldemar II:s jordebok. Dagens organiserade sportfiske i ån hade sin premiär den 16 april 1941. Numera pågår sportfisket från sista tredagen i mars till 30 september. Totalt svarar under säsongen utländska fiskare för cirka 50 procent av antalet fiskedagar vid ån. Det årliga premiärfisket har genom åren ofta lysts upp av både stora mängder öring och prominenta gästfiskare från när och fjärran. I samma byggnad som receptionen i Mörrum ligger en utställning som handlar om laxen, åns djurliv och fiskets historia samt ett akvarium med många av åns fiskarter.

Läs mer på www.morrum.com

Sportfisket vid Mörrumsån ger närområdet en omsättningsökning på ca 30-50 miljoner kr/år. Totalt besöks området årligen av ca 250 000 människor från stora delar av världen.

Antal sålda fiskekort vid Mörrums Kronolaxfiske

År	Fiskekort
2004	11 384
2005	10 511
2006	9 097
2007	9 842
2008	10 038
2009	10 369
2010	9 898

Fångad dödad och invägd lax vid sportfisket i Mörrumsån

År	Antal
2000	689
2001	608

2002	509
2003	261
2004	314
2005	250
2006	144
2007	215
2008	186
2009	111
2010	126

Finns två fiskräknare i Mörrumsån. Den första efter 10 km vid Mariebergs Kraftstation och den andra efter 20 km vid Hemsjö övre fiskväg.
(OBS siffrorna gäller både lax och havsöring)

Mariebergsräknaren

År	Passerade antal fiskar	Metod
1986	695	Manuell kontroll
1987	1004	Manuell kontroll
1988	1685	Manuell kontroll
1989	3292	Manuell kontroll
1990	3342	Manuell kontroll
1991	1632	Manuell kontroll
Räkningen upphörde fram till oktober 2001.		
2002	1510	Automatisk fiskräknare
2003	841	Automatisk fiskräknare
2004	868	Automatisk fiskräknare
2005	1005	Automatisk fiskräknare
2006	697	Automatisk fiskräknare
2007	1590	Automatisk fiskräknare
2008	1718	Automatisk fiskräknare
2009	1107	Automatisk fiskräknare
2010	429	Automatisk fiskräknare

Hemsjöräknaren

År	Passerade antal fiskar	Metod
2007	429	Automatisk fiskräknare
2008	954	Automatisk fiskräknare
2009	508	Automatisk fiskräknare
2010	215	Automatisk fiskräknare

Fiskevård

Årligen utförs fiskevårdsåtgärder för mellan 500 000 - 1 500 000 kr vid Mörrumsån.

2003 byggdes två fiskvägar (omlöp) vid de båda Hemsjö Kraftverken. Genom detta arbete skapades ytterligare 22 ha leksträcka för laxen och havsöringen. Projektet kostade totalt ca 45 miljoner kr att genomföra.

Smoltproduktion

Laxsmoltproduktion på 44 ha leksträcka i Mörrumsån enligt WGBAST

2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
53 000	53 000	69 000	59 000	65 000	82 000	42 000	46 000	61 000	57 000
								Prod.	Prod.

Mörrumsån är sedan 2009 ett av tre svenska indexvallendrag

"Indexvattendrag Mörrumsåns" slutmål är att få en samlad bild av Mörrumsåns totala smoltproduktion.

För att bedöma produktionen har en smoltfälla (typ Whee(trap) utplacerats i Mörrumsån. Under projektets två första år har en sammanställning på utvandrande laxsmolt visat på en avsevärt lägre produktion än vad de publicerade WGBAST siffrorna visar. Därför ställer vi oss mycket frägade till riktigheten på WGBAST:s uppskattade smoltproduktionssiffror.

Percy Assarson
Platschef Mörrums Kronolaxfiske

Torne älv

Torne älv är landets största laxförande älv.

Fiskevärd: Samlad statistik för älven med dess biflöden är svår att uppbringa. Vi redovisar siffror för en sträcka av ca sex mil av älven. Där har ca 20 miljoner satsats under de senaste tio åren.

Fiskerättsägare: 2000+.

Kommuner: Haparanda, Övertorneå, Pajala och Kiruna.

Smoltproduktion enligt WGBAST :

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Smoltprod WGBAST tusental	625	608	613	637	789	834	1066	1177	1261	970

Uppvandring: 2009 vandrade 31 780 laxar förbi räknaren. 2010 var siffran 16 211. I stort sett en halvering.

Fångststatistik: 2010 har rapporterats om en kraftig minskning av redan förhållandevis små fångster.